

Gedachten naar aanleiding van de terroristische aanslag in Noorwegen op 22 juli 2011

Verantwoordelijkheid voor gedachten

Wie is verantwoordelijk?

De Theosofia staat boven elke politieke stroming of beweging. We willen ons daarom niet mengen in de politieke complicaties die in Nederland ontstaan zijn na de vreselijke gebeurtenissen in Noorwegen, waar een anti-Islam terrorist, Breivik, een groot aantal mensen in koelen bloede doodde. Niettemin is het onze taak om aan het licht te brengen wat in duisternis verkeert met het oogmerk een samenleving op te bouwen die meer gestoeld is op waarheid en geestelijke waarden. Vanuit dit licht willen we daarom iets zeggen over dit onderwerp, niet zozeer over deze geesteszieke moordenaar maar wel over de gedachten die hem beïnvloed hebben.

Breivik heeft zijn gedachtegoed neergelegd in een document van niet minder dan 1500 pagina's. Daarin spreekt hij in niet mis te verstane bewoordingen zijn afschuw uit over het grote gevaar dat volgens hem de Islam inhoudt en waar we ons tegen zouden moeten verzetten, ook met geweld. Zoals blijkt heeft hij het woord bij de daad gevoegd.

Er zijn in heel Europa veel mensen die een dergelijk gedachtegoed erop nahouden. In vele blogs in de landen van Europa en de VS wordt gewag gemaakt van eenzelfde haatdragende mentaliteit jegens Moslims. Ook in Nederland en met name in kringen rond de politieke partij PVV vind je dergelijke geschriften. Ook Wilders zelf, de oprichter en leider van deze partij, laat zich in ondubbelzinnige taal uit over Moslims, waarbij hij zeer grove en beledigende woorden niet schuwt. Zo wil hij belasting heffen op hoofddoeken (*kopvoddentaks* noemt hij dat). Hij verwijst naar historische veldslagen zoals die van de Christenen tegen de Moren bij Poitiers en die tegen de Turken bij Wenen. Moskeeën noemt hij haatkazernes. Hij heeft verschillende keren gesproken van een oorlog tegen de Islam en als je niet meedoet aan die oorlog ben je een laffe Chamberlain. Want als je niet wilt dat je zelf wordt opgegeten, zul je de ander moeten opeten.

Niettemin twittert hij dat de aanslag in Noorwegen vreselijk is en verder: "De PVV noch ik zijn verantwoordelijk voor een eenzame verknipte idioot die de vrijheidslievende anti-islamiseringsidealen op gewelddadige manier misbruikt,

hoe graag sommigen dat ook zouden willen. Wij zijn democraten in hart en nieren.”

Dat Wilders zichzelf democraat voelt, betwijfelen we niet, maar dat hij niet verantwoordelijk is voor die eenzame verknipte idioot, is beslist in strijd met de feiten, zeker zoals die door de Theosofia beschouwd worden.

Dostojevski

De houding van Wilders doet sterk denken aan die van Iwan Karamazov uit de grootse roman van Dostojevski *De gebroeders Karamazov*. Iwan houdt er de theorie op na dat een goed mens ter wille van verheven doel, een moord mag plegen. Een halfbroer van Iwan, niet zonder reden lakei van beroep, vermoordt vader Karamazov, omdat deze oude man de verwezenlijking van een ideaal in de weg zou staan.

Als Iwan later geconfronteerd wordt met deze vreselijke daad, is hij de wanhoop nabij. Maar zijn halfbroer schreeuwt tegen hem: “Ik deed het niet, u deed het. U bedacht het en ik was slechts uw willoos werktuig”.

De lakei had gelijk. Dat wil niet zeggen dat hij helemaal geen verantwoordelijkheid draagt. Immers, hij had niet de mentaliteit van een lakei hoeven te hebben, hij had zich als een zelfstandige denker kunnen opstellen. Maar Iwan had de gedachte van een rechtvaardige en nuttige moord bedacht, ja, zelfs gekoesterd en daardoor ook verspreid. Hij is daarom nog meer verantwoordelijk voor de moord op zijn vader. Wellicht is dit niet zo voor de onvolmaakte mensenwet, maar zeker wel voor de Wet.

De aard van gedachten

Gedachten zijn niet slechts stroomstootjes in de hersenen, het zijn levende energieën. Je kunt ze vergelijken met radiogolven, zij het dat ze van een veel subtieler en etherischer aard zijn. Het denken van een gedachte is als het geven van een impuls, het uitzenden van een vibratie, die door andere denkers kan worden opgevangen. Het ligt voor de hand dat naarmate een gedachte met meer wilskracht gedacht wordt, hij ook gemakkelijker door anderen opgevangen wordt. En als meer mensen die gedachte gaan denken, wordt het steeds eenvoudiger voor anderen die ook te gaan denken. Zo ontstaan modes, trends en psychische epidemieën.

Voorals menen die onbewust denken, vangen gemakkelijk de gedachten van anderen op, zonder daarbij de beseffen dat die gedachten niet van hen zelf zijn. Ze menen zelfstandig gedachten te denken, maar in feite slurpen ze als een spons de gedachten op die andere, krachtige denkers, in de gedachtesfeer

pompen. Mensen weten vaak niet waar gedachten vandaan komen en als ze nooit geleerd hebben hun eigen denken gade te slaan, verkeren ze in de waan dat ze hun eigen gedachten denken, terwijl ze in feite als een marionet de ideeën van anderen herhalen, waarbij wellicht het enige wat van henzelf is, de woorden zijn waarin ze die gedachten kleden en zelfs die nemen ze vaak nog van anderen over.

Haatdragende mensen, gefrustreerde mensen, mensen die menen dat hun onrecht is aangedaan, mensen die alleen hun eigen manier van leven juist vinden of mensen met een andersoortige negatieve mentaliteit, zuigen gedachten van geweld en haat op. Hun karakter heeft eenzelfde vibratie en daarom vangen ze die gedachten zo snel op. Als dan die haatvolle gedachten in een schijnbaar rechtvaardig en intellectueel onderbouwd jasje gestoken zijn, kan dat voor hen munitie zijn om de ideeën in de praktijk te brengen. In het geval van Noorwegen is dit letterlijk zo.

Verantwoordelijk voor de gedachten die je denkt, ook waar het anderen betreft

Het is niet moeilijk de overeenkomst van ideologie tussen Breivik en Wilders vast te stellen. Beiden zijn sterk gekant tegen de Islam. Beiden menen dat de Islam in de joods-christelijke wereld oprukt en dat die opmars tegengehouden moet worden. Breivik vindt klaarblijkelijk dat dit ook met geweld mag, Wilders vindt dat niet. Maar door het spuien van zijn anti-Islam gevoelens, voedt Wilders wel de Breiviks.

We leven in een onzekere wereld, waar een algemeen aanvaarde levensfilosofie ontbreekt, waar ethiek op niets meer lijkt te berusten dan op bepaalde, afbrokkelende conventies. In zo'n wereld ligt het voor de hand dat als je in oorlogsretoriek je weerzin uit ten opzichte van een godsdienst, je er verantwoordelijk voor bent als anderen je wellicht figuurlijk taalgebruik letterlijk nemen en de 'vijanden' gaan vermoorden, of, zoals in Noorwegen het geval was, de 'vrienden van je vijanden'.

Maar natuurlijk is niet alleen Wilders verantwoordelijk voor deze moordpartij: iedereen die zijn denken tot voedingsbodem maakt voor gedachten van haat en afkeer, scheidt een denkklimaat, waarin vroeg of laat geweld moet optreden. Zonder het zelf te beseffen stoten we levende energieën uit, die andere denkvermogens aandoen. Ooit is in Londen een jongen in batmanpak van een torenflat gesprongen. Hij had de filmbeelden van batman zo opgeslokt, dat hij in de veronderstelling leefde dat hij zelf batman was. Die gedachte had zich in

hem genesteld. Natuurlijk was hij een zwakke en instabiele denker, maar hij was wel gevoed door de gedachten van anderen.

Kortom, gedachten zijn niet tolvrij. Gedachten beïnvloeden altijd anderen, zelfs als je ze alleen maar *denkt*. Als je gedachten dan ook nog wereldkundig maakt en dat op een agressieve manier doet en oorlogszuchtige beeldspraak gebruikt die velen aanspreekt, dan hoef je er slechts op te wachten dat de volgende 'patiënt' een nieuwe tragische terroristische aanslag pleegt.

Elke gedachte van afgescheidenheid, het superieur vinden van eigen geloof en cultuur, elke minachting voor het ideeëngoed van anderen, leidt tot een sfeer waaruit zwakke broeders hun voeding halen. Ook als je zelf je haatdragende gedachten niet omzet in daden, ben je er medeverantwoordelijk voor als anderen, misschien minder stabiel dan jezelf, dat wel doen en misschien niet op de manier die jezelf voor ogen stond.

Het tegenovergestelde is natuurlijk ook waar: elke gedachte van verbondenheid, verantwoordelijkheid voor elkaar, solidariteit, mededogen, en de ander het recht gunnen op zijn eigen manier zalig te worden, beïnvloedt eveneens de samenleving. Het zijn deze gedachten die de werkelijke oplossing bieden voor het probleem van terrorisme.

Referentie:

1. F. Dostojevski, *De gebroeders Karamazow*. Elfde boek, paragraaf 8. Diverse uitgaven, bijvoorbeeld: Veen, Utrecht 1984, blz. 617.